

I. Departementets bemerkninger

1. Innledning og bakgrunn

HelgelandsKraft AS er et offentlig eid akseselskap med 14 kommuner som aksjonærer. HelgelandsKraft AS har søkt om tillatelse til å bygge Tosdalen kraftverk med tilhørende koblingsanlegg og kraftledninger og til overføring fra vann kote 795 til vann kote 690 i Tosbotn i Brønnøy kommune.

Søknaden må ses i sammenheng med opprinnelig seks andre konsesjonssøknader i området med et samlet produksjonspotensiale på ca 168 GWh. Seks av prosjektene er omsøkt av HelgelandsKraft AS. Fjellkraft AS har søkt om tillatelse til utbygging av Kjelvika kraftverk. Søknad om regulering av Leiråvatnet og utbygging av Leiråa kraftverk og søknad om utbygging av Tosdalen kraftverk er de to største prosjektene, og skal avgjøres ved kongelig resolusjon. De øvrige er småkraftverk som avgjøres av NVE. Søknaden om bygging av Lille Tosdalen kraftverk (15,2 GWh) ble avslått av NVE i januar 2010. Avslaget ble ikke påklaget. De øvrige fire småkraftverkene er gitt konsesjon av NVE. Sakene ble imidlertid påklaget til Olje- og energidepartementet. De syv omsøkte kraftverkene ligger innenfor en radius på 4 km, og sumvirkninger har derfor vært et sentralt tema ved vurderingen av disse konsesjonssøknadene.

Tosdalen kraftverk skal utnytte fallet fra Storfjelltjørna til Tosdalsvatnet, og vil etter reviderte planer produsere om lag 44 GWh i et midlere år (om lag 16 GWh vinterkraft). Tosdalselva ovenfor Tosdalsvatnet er en del av Storelvvassdraget som har utløp i Tosbotn. På vestsiden av Tosdalselva kommer det ned to sideelver som er planlagt utnyttet til kraftproduksjon i Tosdalen kraftverk. Det største sidevassdraget drenerer fra fjellområdene mellom Storfjelltjørna og Kjelviktinnen. Det andre sidevassdraget drenerer fra Keilådalen og er planlagt overført til Storfjelltjørna.

2. Saksbehandlingen

I departementets vurdering av om konsesjon skal gis etter vassdragslovgivningen, må fordelene og ulemperne ved det omsøkte tiltaket veies opp mot hverandre. Lovgivningens sonndring mellom utbygginger med og uten reguleringer skal opprettholdes. Vassdragsreguleringsloven er derfor ikke utvidet til å omfatte rene elvekraftverk, men gjennom vannressursloven § 19 er elvekraftverk med produksjon over 40 GWh i stor grad undergitt de samme regler som utbygginger med reguleringer. Skade- og nyttevirkninger ved en utbygging kan være like store enten det er tale om en regulering eller ikke. En av bestemmelsene som gjelder for store elvekraftverk er konsesjonsvurderingen etter vassdragsreguleringsloven § 8. Det som primært skiller denne bestemmelsen fra den tilsvarende regel i vannressursloven § 25, er bestemmelsen i annet punktum om at det i tillegg til den vanlige fordels- og ulempevurderingen for allmenne eller private interesser, bør tas hensyn til skade- og nyttevirkninger av samfunnsmessig betydning.

Bevaring av naturmangfoldet inngår i skjønnsutøvingen ved saksbehandling etter vassdragslovgivningen. Det innebærer at utbygging av Tosbotn kraftverk og miljøkonsekvensene av tiltaket skal vurderes i et helhetlig og langsiktig perspektiv, der tiltakets bidrag til den nasjonale satsingen på fornybar energi og hensynet til kraftforsyningen avveies mot tapet eller forringelse av naturmangfoldet.

Bestemmelsen i naturmangfoldloven § 8 og prinsippene i samme lov §§ 9 til 12 legges til grunn som retningslinjer for vedtak etter vassdragslovgivningen. Det vises i den sammenheng til forvaltningsmålene om naturtyper, økosystemer og arter i

naturmangfoldloven §§ 4 og 5. Disse forvaltningsmålene blir iakttatt ved departementets behandling av søknaden når det skal fattes vedtak etter vannressursloven.

Departementet bemerker i den sammenheng at prinsippet om bærekraftig utvikling er lagt til grunn som et hovedprinsipp bak vannressurslovens regler, og er gitt en synlig forankring i lovens formålsbestemmelse. I lovens forarbeider, jf *Ot prp nr 39 (1998-99)* heter det bl.a:

”Etter departementets syn vil den offentlige forhåndskontrollen som ligger i konsesjonsbestemmelsene være et av lovens viktigste virkemiddel for å fremme lovens formål. Selv om det ikke fremgår direkte av de foreslåtte konsesjonsbestemmelsene at hensynet til en bærekraftig utvikling skal legges til grunn for konsesjonsvurderingen, vil lovgrunnlaget gjennom sin formålsbestemmelse sikre at prinsippet inkorporeres i den skjønnsutøving konsesjonsvedtaket bygger på. Som utvalget peker på, vil den samfunnsmessige lønnsomhetsvurderingen som ligger til grunn for vedtaket ikke nødvendigvis sikre en bærekraftig utvikling, dette bl a fordi det er vanskelig å komme fram til presise økonomiske anslag på verdien av naturressurser, dyrebestander, planteliv osv. Uavhengig av om disse verdiene kan verdsettes økonomisk, er det på det rene at miljøhensyn vil veie tungt og at loven gjennom sin foreslåtte bestemmelse om kriterier for konsesjon i § 25 vil sikre en konsesjonsrettslig vurdering der også mer langsiktige virkninger tas i betraktning.”

3. Om prosjektet

Planene for det omsøkte prosjektet er blitt noe justert etter at søknaden ble fremmet, bl.a. økt installert effekt og slukeevne pga større tilsig fra nedbørfeltene. NVEs innstilling er imidlertid oppdatert med de nye planene. Det er planlagt å overføre et nedbørfelt på 1,9 km² fra område nordvest for Kvannlitinden. I bekken nedstrøms vannet på kote 795 etableres det en sperredam, og via en kanal ledes vannet over i et mindre vann hvor det i utløpet bygges en terskel. For å redusere inngrepene i området, planlegges grovhullsboring mot vannet på kote 690. Overføringen gir en produksjonsgevinst på 8,3 GWh/år.

Storfjelltjørna ligger på kote 685. I justerte planer er inntaket planlagt i den nordøstlige enden av vannet. I utløpet bygges det en dam som hever vannspeilet slik at det går i ett med vannivået i Storfjelltjørna. Dammen vil medføre en neddemming på ca 4 dekar. Kraftverket forutsetter ikke noen aktiv regulering av Storfjelltjørna, men det er ønske om å benytte en halvmeter av inntaksdammens vannvolum slik at kraftverket kan kjøres oftere.

Det er planer om å ruste opp en eksisterende vei på 300 meter som går inn mot dalen fra riksveien. Deretter må det bygges ny permanent vei på om lag 2 km frem til kraftstasjonsområdet ved Tosdalsvatnet. Overskuddsmasser fra sprenging er tenkt benyttet til etablering av denne veien.

Eksisterende 22 kV ledning gjennom Tosbotn har for liten kapasitet til å ta imot kraften fra de omsøkte kraftverkene. Det planlegges derfor å transportere kraft fra de enkelte kraftverk til en felles trafostasjon langs riksvei 76 øst for Tosbotn. Fra Tosdalen kraftverk legges jordkabel langs den planlagte anleggsveien. Omfanget av oppgradering i nettet er avhengig av hvor mange av de omsøkte prosjekter i Tosbotn som får konsesjon og eventuelt blir realisert.

4. Fordeler og ulemper

Bygging av Tosdalen kraftverk vil gi ny kraftproduksjon med om lag 44 GWh/år og styrke næringsgrunnlaget for både grunneierne og kraftselskapet. Utbyggingen vil gi lokale ringvirkninger i et ellers næringssvakt område. Kraftverket vil kunne bidra til opprettholdelse av lokal bebyggelse i Tosdalen.

I og med at Tosdalen kraftverk er det største av de omsøkte prosjektene, kan denne utbyggingen ha betydning for konsesjonærens realisering av de øvrige kraftverkene. Det vil være behov for oppgradering av ledningsnettet i Tosbotn, og ledningskostnadene vil bli betydelig høyere dersom Tosdalen kraftverk ikke gis tillatelse. Selv uten noen ny kraftutbygging er det for øvrig behov for oppgradering av det lokale nettet.

Tosdalen kraftverk har vært behandlet i SP og er plassert i kategori I. Slik dagens prosjekt er omsøkt, vil dette gi vesentlig større produksjon og innbefatter ikke lenger regulering av Storfjelltjørna slik prosjektet fremsto i SP. Vassdraget inngår ikke blant vernede vassdrag og prosjektet kommer heller ikke i konflikt med vernede områder ellers. Vassdraget er heller ikke vurdert som nasjonalt laksevassdrag.

Prosjektområdet ligger i et av Nordlands største sammenhengende inngrepsfrie naturområder og vil medføre en endring av status for alle tre kategorier av INON-områder. Utbyggingen vil redusere vannføringen i to markerte fossefall ned til Tosdalen.

Voengel Njarke Reinbeitedistrikt er imot at de omsøkte prosjektene i Tosdalen realiseres fordi de vil berøre et fra før uberørt og viktig beiteområde. Næringen mener generelt sett at tålegrensen for innskrenkninger av beiteareal i området er nådd.

5. NVEs innstilling

NVE mener at fem av de omsøkte sju prosjektene kan realiseres uten uheldige sumvirkninger for landskapsopplevelsen. NVE tilrår ikke utbygging av Tosdalen kraftverk og lille Tosdalen kraftverk. NVE mener at utbygging av Tosdalen kraftverk vil ha store negative konsekvenser for landskapet, biologisk mangfold og reindriftsnæringen. NVE finner at fordelene og den samfunnsmessige nytten med bygging av kraftverket ikke står i forhold til de negative konsekvensene. Kravet i vannressursloven § 25 er etter NVEs syn derfor ikke oppfylt.

6. Høringsinstansenes syn på NVEs innstilling

Brønnøy kommune er svært positiv til denne utbyggingen, og vil gjerne ha prosjektet gjennomført så snart som mulig. Kommunen er generelt positiv til utbygging av ny fornybar kraft på Helgeland og at naturressursene i området kan bli brukt til slikt formål. Kommunen viser til at store nærområder er båndlagt i medhold av ulike vernevedtak, og at kommunen nå er avhengig av at noe av naturressursene kan benyttes til aktiv næringsvirksomhet. *Nordland fylkeskommune* er også positiv til alle de omsøkte prosjektene og anbefaler at det gis konsesjon til Tosdalen kraftverk dersom reindriftas interesser og kulturminnene i området ivaretas. *Grunneierne* ønsker utbyggingen og legger vekt på flomdemping, bedre veiforbindelse og muligheter for økt næringsvirksomhet. *Naturvernforbundet* støtter NVEs begrunnelser for å si nei til dette prosjektet.

7. Olje- og energidepartementets vurdering

Kunnskapsgrunnlaget

Etter naturmangfoldloven § 8 første ledd bygger departementet på følgende kunnskapsgrunnlag:

- Søknad av 18.1.07 fra HelgelandsKraft.
- Miljørapport, inkludert biologisk mangfold av november 2006.
- NVEs innstilling av 21. januar 2010 med høringsuttalelser til søknaden.
- NVE notat nr 14/2010 – Samlet vurdering av syv kraftverk i Tosbotn.
- Høringsuttalelser og søkers egne merknader til NVEs innstilling.
- Departementets befaringsprosjektområde og fellesmøte i september 2010
- Møter med konsesjonssøker og Brønnøy kommune.

I følge Forskrift om konsekvensutredning (KU-forskriften), vedlegg I skal utbygging av vannkraft over 40 GWh alltid konsekvensutredes. I følge vedlegg II i samme forskrift skal utbygging av vannkraft over 30 GWh utredes etter KU-forskriften, dersom det kan få vesentlige virkninger for miljø, naturressurser eller samfunn. NVE er, som sektormyndighet etter vannressursloven, ansvarlig myndighet. Under NVEs behandling av konsesjonssøknaden ble det lagt vekt på at søknadene i Tosbotn skulle behandles samtidig for å kunne vurdere eventuelle sumvirkninger. Tosdalen kraftverk omfattet til å begynne med en årlig produksjon på om lag 30 GWh. Etter NVEs vurdering falt ikke prosjektet den gang inn under kriteriene i KU-forskriften. Etter reviderte planer ble produksjonspotensialet økt til over 40 GWh/år. NVE mente som vassdragsmyndighet at saken var tilstrekkelig opplyst, og at økningen dermed ikke gjorde det nødvendig med ytterligere utredninger etter KU-forskriften. Innstilling ble oversendt til Olje- og energidepartementet med det som grunnlag.

Departementet vil bemerke at manglende KU i denne saken må regnes som et unntak, og vil ikke ha noen presedensvirkning for kommende saker som størrelsesmessig ligger i grenseland av hva som skal omfattes av KU-forskriften. Slike saker vil bli pålagt konsekvensutredning. Konsesjon til bygging av Tosdalen kraftverk innebærer således ingen endring av konsesjonspraksis.

Etter departementets oppfatning anses det samlede kunnskapsgrunnlaget å være i samsvar med de krav til kunnskapsnivå som naturmangfoldloven § 8 oppstiller, hensett til sakens karakter og risikoen for skade på miljøet.

Prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning

Naturmangfoldloven § 10 fastsetter prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning. I vurderingen av samlet belastning skal det både tas hensyn til allerede eksisterende inngrep og forventede framtidige inngrep.

I Tosdalen er det ingen vassdragstekniske inngrep pr i dag. Et lite kraftverk der tidligere ble ødelagt av flom på begynnelsen av 90-tallet. Aktiv gårdsdrift og bosetting tok slutt i 1965, men gårdene blir brukt til fritidsformål og både husene og innmarksområdene blir godt ivaretatt.

En gjennomføring av tiltaket vil føre til forringelse av landskapet og opplevelsesverdiene i området. Forringelsen synes i stor grad å være knyttet til veien som skal bygges innover i Tosdalen. Det går en kjerrevei fra riksveien og videre sti innover til gårdene. Grunneierne har fått tillatelse til å bygge 400 m vei inn i Tosdalen, og det opplyses at de vil søke kommunen om sammenhengende vei innover uavhengig av HKs utbyggingsplaner. Veien vil være med å forsterke belastningen av området, men området har i dag liten regional verdi som friluftsområde. Vegen vil øke friluftsmuligheten i dalen, noe som også kan anses

som positivt. I de øvre deler av prosjektområdet er det lite ferdsel. Planlagte inngrep i dette området forventes å medføre marginal negativ påvirkning for friluftslivet, men det vil innebære inngrep i urørte naturområder.

Kraftstasjonen er i reviderte planer flyttet inn i fjell og utløpet fra kraftstasjonen blir nedgravd rør som føres ut på dypt vann i Tosdalsvatnet. Selve kraftstasjonsområdet vil dermed ikke medføre spesielle negative virkninger.

Selv om hvert enkelt utbyggingsprosjekt i mange tilfeller kan ha relativt små eller begrensede negative virkninger for miljø og andre brukerinteresser, så kan de samlede konsekvensene av flere slike prosjekter innenfor et geografisk avgrenset område få store og utilsiktede konsekvenser, for eksempel for landskap. Det samme gjelder de systematiske virkninger flere vannkraftanlegg kan få på ett tema, eks en art eller en naturtype. På den annen side kan sumvirkninger i en del sammenhenger også være positive og ønskelige. I tillegg til et betydelig bidrag til ny fornybar energi kan utbyggingene gi økt verdiskapning og positive ringvirkninger i lokalsamfunnet. Økt lokal verdiskapning kan videre gi andre økonomiske ringvirkninger som å øke lokale investeringer og aktiviteten for det lokale næringslivet.

HK har fremmet søknader om tillatelse til å bygge seks kraftverk i Tosbotn i tillegg til at Fjellkraft AS har søkt om tillatelse til å bygge Kjelvika kraftverk på østsiden av Tosenfjorden. Kraftverkene ligger innenfor en radius på 4 km. En realisering av samtlige omsøkte prosjekt vil medføre at ni lengre elvestrekninger nær Tosbotn vil få redusert vannføring. NVE har skrevet et notat med sumvirkninger av prosjektene. Metoder for vurdering av sumvirkninger av flere tiltak innen et definert geografisk område er imidlertid svakt utviklet.

Departementet har i dag avgjort klagesakene på henholdsvis Storelva, Bjørnstokk-, og Tverråa- i tillegg til Kjelvika kraftverk på østsiden av Tosenfjorden. Alle de omsøkte småkraftverkene, med unntak av lille Tosdalen, har med dette fått endelig konsesjon og kan realiseres. NVE har i sin konsesjonsbehandling pålagt betydelige avbøtende tiltak - herunder økte minstevannføringer - med sikte på å oppnå gode miljøforbedringer i forhold til de omsøkte småkraftprosjektene. Departementet har sluttet seg til NVEs vurderinger. For nærmere redegjørelser av de vurderingene og avbøtende tiltak som er funnet hensiktsmessig, vises til de enkelte vedtak. De avbøtende tiltak som er pålagt i de gitte konsesjonene har betydning for vurderingen av den samlede belastningen og sumvirkningene i området.

Departementet finner at en kraftutbygging i Tosdalen vil gi en økning i den samlede belastningen på naturmangfold og økosystemer i regionen, jf. naturmangfoldloven § 10. Etter departementets oppfatning vil utbyggingen på grunn av denne dalens lokalisering likevel ikke medføre at den samlede belastningen blir urimelig stor, selv om det også gis tillatelse til de øvrige omsøkte prosjektene. At bygging av lille Tosdalen kraftverk ikke blir realisert har også betydning når det gjelder vurderingen av de samlede konsekvenser for Tosdalen.

Forvaltningsmål for naturtyper, økosystemer og arter

Forvaltningsmålet for *naturtyper og økosystemer* er nedfelt i naturmangfoldloven § 4 om opprettholdelse av naturtyper og økosystemer og ivaretagelse av artsmangfold, prosesser og produktivitet så langt det anses rimelig.

I Tosdalselvas utløp i Tosdalsvatnet har det dannet seg et elvedelta. I følge DN er innlandsdelta en truet naturtype i Norge. Elvedeltaet i Tosdalen er vurdert som regionalt viktig på bakgrunn av størrelse og grad av naturtilstand. Etter NVEs oppfatning vil en utbygging kunne redusere verdien av deltaet ved at vannføringen i vassdraget blir redusert. Det vises til at prosjektet vil føre til mindre dynamikk i vassdraget, men at det er vanskelig å forutsi hvilke konsekvenser redusert vannføring vil få for deltaets videre utvikling. Departementet bemerker at ifølge miljørapporten forventes ikke prosjektet direkte å berøre elvedeltaet. En slik naturtype dannes hovedsakelig av flommer. Miljørapporten viser at det vil bli flomtopper i vassdraget etter en utbygging og at den naturlige variasjonen i vannføring også vil opprettholdes i betydelig grad. Det kan ikke påregnes noen vesentlig skade eller påvirkning på denne naturtypen, og departementet finner at hensynet til en mulig reduksjon av verdien av elvedeltaet ikke kan være avgjørende for konsesjonsspørsmålet. I medhold av standardvilkåret om naturforvaltning kan det pålegges etterundersøkelser av konsekvensene av kraftverket for elvedeltaet ved Tosdalselvas utløp i Tosdalsvatnet.

Bortsett fra elvedeltaet er det ikke registrert verdifulle naturtyper i prosjektområdet.

Forvaltningsmålet for *arter* i naturmangfoldloven § 5. tilsier at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt, og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Artenes økologiske funksjonsområder skal også ivaretas så langt det er nødvendig for å nå målet.

Det er ikke registrert noe vegetasjon fra den nasjonale rødlista i området. Undersøkelser av lav- og mosesamfunnet i fossen fra Storfjelltjørna og i fossen fra Kilådalen avdekket kun trivielle arter.

Faunaen regnes også som ordinær. Naturvernforbundet har ønsket egen vurdering av områdets verdi for store rovdyr, men søker mener det er lite som tyder på at området rundt Tosbotn har spesiell verdi for store rovdyr sammenlignet med områdene rundt. NVE er enig med søker i dette. Oter (sårbar) har tilhold i hele dalen, og bevaringen av ørretbestandene på utbyggingsstrekningen er derfor viktig av hensyn til oteren. Tosdalsvatnet antas å ha en ørretbestand med gode gyte- og næringsforhold. Ørreten kan benytte ca 1,5 km av Tosdalselva som gyte- og oppvekstområde. En kraftig reduksjon av vannføring i Tosdalselva vil innebære at det oppstår flere kritiske situasjoner for ørreten enn i dag, spesielt om vinteren. Det er søkt om å magasinere vann i Storfjelltjørna i perioder med lavt tilsig. Dersom dette tillates, medfører det at det ikke slippes vann forbi sperredammen utover kravet til minstevannføring.

Fylkesmannen kan, i medhold av standardvilkårene etter vannressursloven, pålegge konsesjonshaver å sørge for at forholdene i de berørte vassdragene er slik at de stede egne fiskestammene i størst mulig grad opprettholder naturlig reproduksjon og produksjon og at de naturlige livsbetingelsene for fisk og øvrige naturlig forekommende plante- og dyrepopulasjoner forringes minst mulig. Tilsvarende vil fylkesmannen kunne pålegge biotopjusterende tiltak og eventuelt utsetting av fisk i Tosdalsvatnet. Selv om det kan foreligge noe usikkerhet når det gjelder tiltakets virkninger for fiskebestanden, finner ikke departementet dette avgjørende for konsesjonsspørsmålet, men forutsetter at avbøtende tiltak iverksettes slik at vesentlig skade kan unngås.

Det er påvist ål i enkelte av vassdragene som omfattes av kraftutbyggingsprosjektene i Tosbotn. Ål er en kritisk truet art på Norsk Rødliste. Det er stor usikkerhet om det er forekomst av ål så langt oppstrøms som i Tosdalsvatnet. Departementet har imidlertid kommet til at det skal fastsettes vilkår knyttet til den eventuelle ålforekomsten i

vassdraget. Se nærmere under departementenes merknader til vilkårene post 7 (Godkjenning av planer) og post 8 (Naturforvaltning).

Slipp av minstevannføring vil kunne styrke muligheter for elvas fortsatte eksistens som næringsområde for flere av de ovennevnte artene. Søker har foreslått noe slipp av minstevannføring. Departementet viser til at kommunen ved sin positive innstilling har satt konkret krav om "tilstrekkelig vannføring" i de vassdragene som blir berørt i prosjektområdet. Pålegg om minstevannføring og restriksjoner for bruk av vannet er nærmere omtalt i departementets merknader til manøvreringsreglementet.

Ørreten kan også benytte strekningen mellom Tosdalsvatnet og Litjvatnet og utløpselva av Lijvatnet til gyting, slik at utbyggingen sannsynligvis har mindre betydning for livssituasjonen for ørreten.

Prosjektområdet inngår muligens også som leveområde for jaktfalk (nær truet), kongeørn (nær truet) og hubro (sterkt truet). Hensynet til rovfugl kan imidlertid ivaretas ved at anleggstiden holdes utenfor den travleste hekkeperioden, og gjennom NVEs godkjenning av detaljplaner kan det settes restriksjoner på byggearbeidet.

Departementet finner med dette ikke hensynet til negativ påvirkning av botaniske arter eller dyreliv avgjørende for konsesjonsvurderingen. Når det gjelder konkret vurdering av forvaltningsmål for naturtyper, økosystemer og arter bygger departementet på at tiltaket synes å ha relativt begrensede negative effekter på biologisk mangfold og finner at forvaltningsmålet i medhold av naturmangfoldloven §§ 4 og 5 er ivaretatt. Departementet legger vekt på at det er muligheter for avbøtende tiltak som vil kunne redusere de negative konsekvensene i vesentlig grad både når det gjelder plante- og dyreliv.

Landskap og friluftsliv

Tosdalen har bratte fjellsider og i øvre del av planområdet finnes urørt høyfjellsområde. NVE fremhever at uberørt natur har en egenverdi som dette tiltaket vil redusere betydelig. Feltet nordvest for Kvannlitinden som planlegges overført, domineres av goldt og urørt fjellområde. Naturlig is- og vannerosjon har dannet en naturlig kanal på store deler av denne overføringsstrekningen, og i flomsituasjoner går det vann i denne kanalen også i dag, jf. Miljørapporten. Det vil likevel bli nødvendig med en lav damkonstruksjon i dagens utløp og noe sprengningsarbeid. Området har naturlige langsgående sprekker og er lite vegetert. Selv om det vil bli en negativ påvirkning, vil disse anordningene derfor neppe fremstå som øyensynlige sår i terrenget. Tilsiget fra dette feltet skal overføres i sin helhet, men i perioder med spesielle høy vannføring kan det forventes overløp over tersklene. Det er ikke planlagt minstevannføring her. Overføringskanalen og tersklene vil riktignok endre områdets status og karakter, men etter departementets mening bør det også vektlegges at tiltakene blir lite synlige fra omkringliggende områder.

Grovhullboringen den siste strekningen er et godt avbøtende tiltak som vil redusere de landskapsmessige konsekvensene ytterligere. Departementet kan derfor ikke dele NVEs oppfatning om at tiltakene i forbindelse med overføringen vil medføre en betydelig reduksjon av områdets naturverdi. Overføringen utgjør nærmere 20 prosent av samlet produksjon.

Rundt Storfjelltjørna er det frodigere natur. Det er ikke søkt om aktiv regulering av Storfjelltjørna, men HK ønsker å benytte øverste halvmeteren i inntaksdammen, dvs kunne magasinere vann i Storfjelltjørna i perioder hvor tilsiget er lavere enn minste slukeevne. Bruken av denne øverste halvmeteren vil føre til en sterkere utnyttelse av vassdraget. Berørt elvestrekning vil med dette kun få tilført minstevannføring i svært lange perioder

og dynamikken i vassdraget blir også redusert. Jordsmonnet rundt vannet er tynt og vil vaskes ut etter kort tid. Dette kan innebære noen synlige reguleringssoner når vannstanden er lav med de konsekvenser det kan få for livet i vassdraget.

Sperredammen i utløpet av Storfjelltjørna som skal heve vannstanden vil bli godt synlig og fremstå som et fremmedelement i terrenget. Ved sørøstenden av vannet vil det bli demmet ned et område på om lag 4 mål. Det er derfor et relativt begrenset areal som berøres av dette inngrepet. Effekten av dette antas å bli marginal landskapsmessig sett. Det må bygges en inntaksordning i nordøstenden av vannet. NVE finner at de samlede inngrepene her vil få vesentlige konsekvenser for landskapsverdiene og viser til retningslinjer for små kraftverk om at inngrep bør unngås i vassdrag som er del av sårbare høyfjellsområder. Departementet bemerker at Retningslinjer for små kraftverk ikke skal legges direkte til grunn ettersom dette ikke er et småkraftverk. Ut fra de planene som er presentert, fremlagt dokumentasjon og foretatt befaring, kan departementet vanskelig se at disse inngrepene kan karakteriseres som spesielt ødeleggende for natur og miljø. Området vil miste sin verdi som uberørt, men departementet er ikke enig i at gjennomføring av disse tiltakene kan få vesentlige konsekvenser for landskapsverdiene.

Tosdalen innehar landskapsmessige kvaliteter på grunn av områdets uberørthet og dalens utforming. Fordi selve dalsidene i Tosdalen er bratte, er det få egnede steder å komme seg opp på fjellet. Ved Tverrelva går det en gammel sti opp fra gårdene, og på fjellet har man her god utsikt til fossene i prosjektområdet. Opplevelsen av landskapet i dalen er derfor en viktig del av friluftslivet. Utbyggingen vil redusere vannføringen i to markerte fossefall ned til Tosdalen. De to fossene fra henholdsvis Keilådalen og Storfjelltjørna har stor betydning for opplevelsverdiene i Tosdalen. Restfeltet i Keilådalen vil bidra med om lag halvparten av tilsiget til denne fossen. Fossen vil fremdeles fremstå som tydelig etter overføringen av det øvre feltet, men vannføringen vil i større grad enn tidligere variere med snøsmeltnings- og nedbørsperioder. Fossen må forventes å bli raskere tørr enn slik situasjonen er i dag. Utnyttelsen av disse fossene vil medføre at noe av landskapsverdien og særpreget i dalen forsvinner, men fordi tilsiget fra restfelt i Keilådalen er betydelig, og det planlegges en betydelig minstevannføring i fossen fra Storfjelltjørna i sommerperioden, vil ikke friluftslivet bli vesentlig påvirket av vannføringssendringene. Under vårflom har kraftverket kapasitet til å ta unna svært lite av tilsiget, og fossene vil i denne tiden fremstå omtrent som i naturlig tilstand. Størst endringer vil det bli i perioder med varierende nedbørsmengder og da spesielt om høsten. Det regionalt viktige deltaområdet i utløpet av Tosdalselva forventes ikke å bli berørt av dette prosjektet i særlig grad, da det fremdeles vil bli flomtopper i vassdraget og den naturlige variasjonen i vannføring i betydelig grad vil opprettholdes.

Forringelsen av landskapet og opplevelsverdiene i nedre del av prosjektområdet vil i en stor grad være knyttet til veiutbyggingen innover i dalen. Veien vil skape skjæringer/fyllinger som vil oppleves som skjemmende for en dal som i dag fremstår som relativt intakt. NVE vektlegger veien som det største negative inngrepet av kraftutbyggingen i sin vurdering opp mot "nåværende bruk". Det foreligger imidlertid private planer for denne veiutbyggingen. Hvis veien uansett bygges, kan den ikke anses som det mest negative ved kraftutbyggingsprosjektet. Med tanke på den beskjedne bruken som faktisk er av dette området, kan neppe veien oppleves som problematisk for særlig mange. Det er i hovedsak grunneierne som benytter terrenget til friluftsliv, og for dem er en slik veiutbygging dessuten ønskelig. Etableringen av veien inn til gårdene vil påvirke *kulturmiljøet* negativt. Å bringe et moderne element inn i et kulturhistorisk miljø, vil forringe områdets verdi som kulturmiljø. Departementet vil påpeke at veien også kan bidra til å ta vare på kulturmiljøet ved at det blir lettere å vedlikeholde både bygninger og innmark.

For landskapet og den kulturhistoriske verdien av området vil det være en fordel om prosjektet var veiløst inn mot Tosdalsvatnet, da dette selvsagt ville redusere påvirkningen på landskapet i stor grad (konsekvens reduseres til "liten negativ"). Dette vil imidlertid medføre en del praktiske problemer både i anleggsperioden og i –driftsperioden. Et veiløst prosjekt er derfor ikke anbefalt i konsesjonssøknaden. Departementet har derfor ikke funnet det nødvendig å vurdere et slikt alternativ ytterligere. Av hensyn til dalens naturkvaliteter og ikke minst av hensyn til reindriften i området, finner departementet det imidlertid mest hensiktsmessig å holde veien stengt for allmennheten, dvs at kun grunneierne og konsesjonær får rett til å bruke veien til motorisert ferdsel. Veien vil likevel kunne bedre friluftsmuligheten av området ved at det blir lettere å ferdes innover i dalen, men departementet ser ingen fordeler med at turister og turgåere skal kunne kjøre inn i området – heller tvert i mot. Selv om grunneierne vil ha nytte av veien, bør ansvaret for vedlikehold av veien påhvile konsesjonæren.

I saksutredningen fra fylkeskommunen anføres at terrenget i all hovedsak brukes lokalt, og at området vurderes å ha liten regional verdi som friluftsområde. Opplevelsesverdien av dette området kan bli forringet med denne utbyggingen. NVE viser til at opprettelsen av Lomsdal-Visten nasjonalpark muligens kan gi området økt oppmerksomhet og verdi i fremtiden. Tosdalen kan imidlertid ikke anses som noen naturlig innfallsport til nasjonalparken og prosjektet i seg selv kommer ikke i konflikt med verneområdet. Departementet ser det slik at konsesjonsbehandlingen skal knyttes til nåværende bruk og verdi av området i motsetning til NVEs argument. Departementet finner derfor ikke påvirkning av landskap og friluftsliv avgjørende for konsesjonsspørsmålet, da tiltakene i seg selv må antas å være relativt beskjedne, og det foreligger gode muligheter for ytterligere avbøtende tiltak.

Inngrepsfrie områder (INON)

Nesten hele prosjektområdet ligger innenfor områder som er definert som Inngrepsfrie naturområder (INON). Dette er et av de største sammenhengende inngrepsfrie naturområder i Nordland. Tiltaket vil føre til endring av status for alle tre kategoriene av INON-områder, men reduksjonen av *villmarkspregede* INON-områder blir marginalt. . Det har vært et relativt omfattende vern av landskaps- og høyfjellsområder i denne regionen og opprettelsen av Lomsdal-Visten nasjonalpark vil ivareta mange av de landskapsverdiene som er spesielt for dette nærdistriktet. I øst ligger Børgefjell nasjonalpark som også innehar store areal definert som INON. Reduksjonen av INON-områder gjør at vurderingen av prosjektet anses som mer konfliktfylt, men etter departementets mening bør det her ikke være avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Kulturminner

Miljørapporten konkluderte med at det ikke er noen kjente norske kulturminner i det området som blir direkte berørt av tiltaket. Nordland fylkeskommune mente at det var lite potensiale for funn av ukjente kulturminner i prosjektområdet. Da det ble utført arkeologiske registreringer, ble det imidlertid påvist en gravrøys ved Tosdalsvatnets nordvestre ende, som er automatisk fredet i henhold til kulturminneloven. Den planlagte veien inn til kraftstasjonen vil komme i konflikt med bevaring av dette kulturminnet. Fylkeskommunen må derfor være med i detaljplanleggingen av veifremføringen ved gravminnet slik at disse interessene ivaretas.

Sametinget har foretatt befarings i prosjektområdet, og har ingen spesielle merknader til planforslaget foruten at de minner om aktsomhets- og meldeplikten etter kulturminneloven § 8 annet ledd.

Reindrift

Både Voengel Njarke reinbeitedistrikt og Reindriftsforvaltningen Nordland mener Tosdalen kraftverk vil gi store negative konsekvenser for reindriften. Det hevdes at tap, oppstykking og redusert bruk av beiteland gjennom utbygging og menneskelig aktivitet er en av de største truslene mot reindriften. Barmarksressursene i distriktet er tidligere blitt innskrenket av både vannkraftreguleringer, hyttebygging, vei- og jernbane og områdegrenseregulering. Voengel Njarke reinbeitedistrikt mener derfor at tålegrensen for innskrenkninger av beitearealet i deres distrikt er nådd, og at det er snakk om "et være eller ikke være" for den videre reindriften. Det etterspørres en faglig analyse av reindriften tålegrense. Det er i all hovedsak prosjektene i Tosdalen og Kjelvika kraftverk som vil få konsekvenser for Voengel-Njarke reinbeitedistrikt.

Reindriftdistriktet går derfor i sin uttalelse under konsesjonsbehandlingen i NVE imot at Tosdalen blir realisert. Reinbeitedistriktet fastholdt denne påstanden under konsultasjonen med Olje- og energidepartementet 13.6.2012, der Sametinget deltok som observatør. Dersom det likevel gis konsesjon, har reinbeitedistriktet fremmet flere subsidiære krav i uttalelsen. Kravene ble utdypet og gjennomgått under konsultasjonen.

Det opplyses at prosjektområdet er mye brukt, og da primært til vår- og sommerbeite. Senhøstes drives reinsdyra gjennom området for å komme ut til kysten på vinterbeite, og trekkveien går like ved det planlagte inntaket i Storfjelltjørna. NVE mener at flyttleiene rundt Storfjelltjørna ved denne utbyggingen vil demmes ned.

For å bevare flytte- og trekkleier ved Stortjørna, og for å beholde beitet intakt, går reinbeitedistriktet imot at tjørna reguleres.

Trekkvei ved Storfjelltjørna ligger i et område som i flomperioder er delvis under vann. Etter en utbygging vil området bli permanent neddemt. Utbygger mener det kan gjennomføres avbøtende tiltak ved at det legges rør/kulverter som fylles over med løsmasser og sås inn slik at dette etter hvert blir en bedre passasje enn i dag. Etter en utbygging vil hele strekningen nedstrøms dammen bli bortimot tørrlagt, og elven i seg selv vil ikke bli noe problem for trekk av rein. Departementet ser positivt på dette tiltaket, men samtidig er det en fare for at beiteforholdene på den måten kan bli svekket.

Reinbeitedistriktet foreslår også at inntaket til kraftverket bygges i selve elva like ovenfor det høyeste fossefallet. Et slikt alternativ vil kunne redusere unnvikelsesfaktoren for varige faste installasjoner og skremmeeffekten i anleggsperioden. Dette alternativet er ikke vurdert nærmere av NVE.

Reinbeitedistriktet uttrykte under konsultasjonen behovet for å få vurdert et alternativ uten overføring og oppdemming av Storfjelltjørna. Departementet har derfor forelagt dette alternativet for HK, som i e-post av 15.6.2012 har redegjort for konsekvensene.

HK viser til at produksjonen i Tosdalen kraftverk i så fall ville bli redusert fra om lag 44 GWh/år til i underkant av 24 GWh/år forutsatt samme slukeevne. Vannveien ville bli lengre. Utbyggingskostnaden ville øke betraktelig. Miljømessig ville alternativet føre til et betydelig større inngrep i landskapet da det må etableres en dam på minimum 5 meters høyde og med nødvendig lengde, som ville demme opp et betydelig større areal enn omsøkt løsning. Dammen ville også ligge mer synlig i landskapet over hovedfossen. Driftsmessig kan det bli store utfordringer knyttet til sarr og isdannelse som kan føre til tilstopping av inntaket. Søknad om en slik planendring er derfor ikke aktuelt for HK.

Departementet har vurdert fordelene for reindriften av dette alternativet sett opp mot ulempene ved at produksjonen nærmere halveres, samtidig som de miljømessige ulempene ville øke. Departementet konkluderer med at alternativet ikke kan legges til grunn som utbyggingsløsning for Tosdalen kraftverk.

Trekkveien sør for Storfjelltjørna vil bli påvirket i form av økt vannføring. HelgelandsKraft viser til grundige hydrauliske vurderinger som tilsier at overføring av det ovenforliggende vannet i svært sjeldne tilfeller vil kunne hindre rein i å krysse vassdraget. Vannstandendringene blir normalt mellom 1 til 5 cm, og endringene i bredden på elva øker med 1 meter eller mindre. Den største økningen i vannstand vil på det smaleste partiet kun bli på 16 cm og forekomme i tider med flom og store vannføringer. Faren for tap av reinkalver burde derfor langt på vei være eliminert. HK må under detaljplanleggingen undersøke om de trange partiene kan utvides noe slik at vannstanden blir lavere eller alternativt benytte rør. Grovhullsboringen av overføringen den siste strekningen vil redusere de negative konsekvensene for reindriften ytterligere.

Miljørapporten konkluderer at selve prosjektområdet har middels verdi for reindrift, og at det er et godt datagrunnlag bak denne vurderingen. Av de 4 dekar som blir neddemt, er om lag 3 dekar produktivt beiteland. Tiltaket i seg selv vil derfor medføre små arealbeslag og vil ikke utgjøre nevneverdig påvirkning av beitearealet. Som et avbøtende tiltak har HK gått inn for at dammen/terskelen kan flyttes 50 meter oppstrøms det omsøkte alternativ. Dermed reduseres det neddemte areal til under en dekar. En reduksjon av vannføringen nedstrøms Storfjelltjørna vil føre til at reinen kan flytte seg lettere og med mindre risiko. Departementet forutsetter at en slik endring legges til grunn.

Anleggsperioden vil skape mest konflikter for reindriften. Da det ikke skal være noen aktiv regulering av Storfjelltjørna, vil ikke isforholdene endre seg spesielt fra dagens situasjon, men det kan bli noe dårligere is langs land på grunn av oppsprekking.

Departementet har etter en gjennomgang av alle sakens dokumenter og etter avholdt konsultasjon kommet til at det ikke oppstår ulemper av noen vesentlig betydning for reindriften i tilknytning til inngrepene nede i dalen og i kraftstasjonsområdet.

Erfaringsmessig vil etablering av vei ved kraftutbygging kunne føre til økt bruk av området. Av hensyn til reindriften vil departementet tilrå at det fastsettes vilkår om at veien skal stenges for motorisert ferdsel for alle andre enn reindriften, grunneiere og HK. Slik vilkåret utformes, mener departementet det ikke vil bli noen trafikk som vil forstyrre reindriften i særlig grad. Det vises her til pkt. 8 nedenfor i forbindelse med omtalen av vilkår om ferdsel m v.

Reinbeitedistriktet har i sin uttalelse og under konsultasjonen med departementet gitt klart uttrykk for at tålegrensen for innskrenkninger av beitearealet for lengst er nådd.

Departementet er inneforstått med behovet for å ta vare på det som nå blir reindriftens gjenværende ressursgrunnlag i distriktet. Ved søknader om fremtidige utbygginger av energianlegg skal konsesjonsmyndigheten derfor tillegge hensynet til samlet belastning for reindriften betydelig vekt. Som et grunnlag for en slik vurdering pålegges HK å bekoste en utredning av de samlede virkninger for reindriften av hele Tosbotnutbyggingen sett i sammenheng med kraftselskapets allerede foretatte og prosjekterte utbygginger i distriktet. Det forutsettes at HK samarbeider med Fjellkraft AS som utbygger av Kjelvika kraftverk om en slik utredning. Det vises her til punkt 8 nedenfor i forbindelse med omtalen av vilkår om etterundersøkelser.

Konsesjonæren skal etablere kontakt med reinbeitedistriktet under detaljprosjekteringen og i anleggsperioden for å finne løsninger som i størst mulig grad reduserer ulempene for reindriften. Det kan bl.a. innføres anleggsstopp i perioder dersom reindriften har behov for det. Anleggsarbeidene sommerstid begrenses så langt det lar seg gjøre til august og september av hensyn til reintrekkene. Det vises her til pkt. 8 nedenfor i forbindelse med omtalen av vilkåret om godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Departementet mener at Tosdalenutbyggingen, med de inngrep som skal foretas, og de avbøtende tiltak som skal gjennomføres, vil være forenlig med utøvelse av reindrift i området. I denne sammenheng vises også til det nye alternativet for Kjelvika, og de krav som er satt i den konsesjonen, og som i betydelig grad minsker konflikten med reindriften i samme område. Olje- og energidepartementet skal i fremtidige saker om utbygging av energianlegg i distriktet sørge for at hensynet til samlet belastning tillegges betydelig vekt når det skal tas standpunkt til om konsesjon skal gis. All saksbehandling skal skje i nært samarbeid med reindriften. Dersom etterundersøkelsen avdekker at de avbøtende tiltakene ikke har ønsket effekt, skal ytterligere avbøtende tiltak vurderes.

Konklusjon

Etter departementets vurdering foreligger et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag til å fatte vedtak i saken. Naturmangfoldloven §§ 9 til 12 er vurdert og hensyntatt i departementets behandling av søknaden.

Formålet med utbyggingen er å øke produksjonen av fornybar elektrisk kraft.

Departementet bemerker at forringelsen av naturmangfoldet som følger av inngrepene på sikt, må ses i sammenheng med dette formålet.

Departementet legger vekt på at Brønnøy kommune og Nordland fylkeskommune stiller seg positivt til utbyggingen. HK har fremhevet betydningen av Tosdalen kraftverk når det gjelder realiseringen av det totale utbyggingsprosjektet i Tosbotn. Selv om det ikke har vært avgjørende for departementets beslutning, finner departementet det naturlig å legge vekt på at Tosdalen kraftverk er det største av de omsøkte prosjektene med en ikke ubetydelig andel vinterkraft.

Nødvendige eller ønskede tiltak som tillates med vektlegging på samfunnsnyttige hensyn som kraftforsyningssikkerhet og fornybar energi, vil ofte innebære negative virkninger for biologisk mangfold ved tap av inngrepsfri natur eller en viss negativ påvirkning av enkelte naturtyper og arter. Etter Olje- og energidepartementets vurdering skal det gis tillatelse til vannkraftprosjekter som innebærer en samfunnsmessig forsvarlig bruk av vannressursene, jf vannressurslovens formålsbestemmelse, og som samtidig kan forsvares ut fra prinsippet om å ta tilbørlig hensyn til blant annet biologisk mangfold.

Departementet legger betydelig vekt på hensynet til kraftforsyningssikkerheten og Norges forpliktelser om utbygging av ny fornybar kraft. Med de tilpasninger og forbedringer som følger av justerte planer, og med de muligheter som foreligger til ulike avbøtende tiltak, finner departementet at de negative konsekvenser for natur, landskap og miljø er mindre enn fordelene av den nye fornybare kraften som denne utbyggingen medfører.

Etter en helhetsvurdering er Olje- og energidepartementet kommet til at fordelene ved tiltaket er større enn ulempene for allmenne og private interesser, jf vassdragsreguleringsloven § 8 og vannressursloven § 19. Tiltaket omfatter bygging av Tosdalen kraftverk på de vilkår som følger vedlagt.

Departementet finner det ikke nødvendig å gi tillatelse etter forurensningsloven til bygging av kraftverket. Om nødvendig må det søkes fylkesmannen særskilt om tillatelse etter forurensningsloven for utslipp i forbindelse med anleggsarbeidene.

Tiltaket vurdert etter vannforskriften

Ved vurderingen av om konsesjon skal gis har departementet foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften § 12 om ny aktivitet eller nye inngrep.

Etter vannforskriften § 12 kan nye fysiske inngrep gjennomføres i en vannforekomst selv om miljøtilstanden svekkes dersom:

- alle praktisk gjennomførbare tiltak settes inn for å begrense negativ utvikling i tilstanden for vannforekomsten,
- samfunnsnyttene av de nye inngrepene eller aktivitetene er større enn tapet av miljøkvalitet og
- formålet med de nye inngrepene ikke med rimelighet kan oppnås kostnadseffektivt på andre miljømessig bedre måter.

Etter departementets syn viser vurderingen av tiltaket i forhold til prinsippene i naturmangfoldloven at inngrepet ikke har store konsekvenser for vannmiljøet.

Gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene eller ulempene ved tiltaket er vurdert. Det er satt vilkår i konsesjonen som anses egnet for å avbøte en negativ utvikling i vannforekomstene – slipp av minstevannføring og hjemmel for å kunne pålegge ulike miljøtiltak.

Formålet med utbyggingen er i hovedsak å øke produksjonen av fornybar elektrisitet. Samfunnsnyttene av inngrepet vurderes av departementet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket. Departementet har kommet til at den fordel (ny fornybar kraft) denne utbyggingen medfører, miljømessig sett ikke kunne vært oppnådd så kostnadseffektivt på andre måter. Departementet anser vilkårene i vannforskriften § 12 som oppfylt.

Forholdet til energiloven

Det er søkt om tillatelse til installasjon av elektriske anlegg og etablering av en ca 3,6 km lang 22 kV jordkabel fra kraftstasjonen til den planlagte transformatorstasjonen.

Virkningene av ledningstilknytningen er ikke avgjørende for konsesjonsspørsmålet. HK er områdekonsesjonær i nettområdet, og kan bygge nødvendige anlegg i medhold av sin områdekonsesjon. En endelig vurdering av nettilknytningen må ferdigbehandles etter at konsesjoner til kraftverkene er gitt etter vassdragslovgivningen. På den annen side påpeker NVE at detaljplaner for kraftverket ikke vil bli behandlet før nettilknytningen er avklart.

Eksisterende 22 kV nett mellom Tosbotn og 132 kV ledningen Kolsvik-Langfjorden har ikke tilstrekkelig kapasitet for innmatning av kraften fra kraftverkene. Søknad for en ca. 14,5 km lang 132 kV ledning Lande-Tosbotn inngikk i en søknad fra 2006 for et større regionalnettsprosjekt i regi av Helgelandskraft "Kraftnett Sør-Helgeland". Hvert kraftverk skal etter planene kobles til denne trafostasjonen via jord- eller sjøkabel. Ledningen til Tosbotn fremkom derimot ikke av det store regionalnettsprosjektet. NVE har også funnet at søknaden var svakt utredet. Behandling av søknaden for Tosbotn-ledningen er derfor stilt i bero, i påvente av søknadene om tillatelse etter vassdragslovgivningen er endelig avgjort for kraftverkene. Etter at konsesjon for "Kraftnett Sør-Helgeland" ble gitt sommeren 2007, ble en omfattende klagesak avgjort i 2011. I mellomtiden har Helgelandskraft søkt og fått konsesjon for en transformatorstasjon ved Tosbotnledningens endepunkt på Lande. De relativt omfattende konfliktene som oppstod under behandlingen

av regionalnettsanlegget, samt trafoetableringen på Lande, har styrket behovet for en grundigere vurdering av Tosbotn-ledningen, først og fremst knyttet til reindrift, men også til systemmessige forhold. NVE har bedt om tilleggsopplysninger, og avventer søknad for Tosbotn-ledningen. NVE vil ikke behandle detaljplaner for kraftverkene før nettilknytningen er avklart.

Forholdet til plan- og bygningsloven

Forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. I kommuneplanens arealdel er prosjektområdet LNF-område med byggeforbud. Forholdet til plan- og bygningsloven må derfor avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

8. Departementets merknader til vilkårene

Til Post 1: Konsesjonstid og revisjon

Konsesjonen kan tas opp til revisjon etter 30 år, jf. vassdragsreguleringsloven § 10 nr. 3.

Til Post 2: Konsesjonsavgifter

Konsesjonsavgiftene for Tosdalen kraftverk tilrås satt til **kr. 8,-** pr. nat.hk. til staten, og **kr. 24,-** pr. nat. hk. til kommunen. Forslaget er i tråd med de satser som er vanlig ved nye kraftutbygginger. Avgiftsgrunnlaget beregnes i samsvar med reglene i industrikonsesjonsloven.

Til Post 4: Byggefrister m.v.

For utbyggingen gjelder vassdragsreguleringslovens byggefrister på 5 år, jf. vannressursloven § 19 og vassdragsreguleringsloven § 12 nr. 1.

Til Post 7: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Detaljerte planer skal forelegges og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang. Når det gjelder å l gis fylkesmannen i Nordland anledning til å delta i saksbehandlingen under arbeidet med detaljplanleggingen, jf. også merknader til post 8

Detaljer i prosjektet, som utforming av anleggsveien, sperredammer, inntaket, støydempning og miljøtilpasning av kraftstasjonen med mer, omfattes av denne post.

Reindriften skal involveres under utarbeidelse av detaljplaner og konsulteres jevnlig under byggearbeidene slik at deres behov blir imøtekommet i så stor grad som mulig. Det forutsettes at avbøtende tiltak av hensyn til reindriften iverksettes så langt som praktisk mulig. Det vises blant annet til omtalen foran under pkt. 7 om forskjellige avbøtende tiltak knyttet til Storfjelltjørna. Selve tunneldriften kan foregå uten begrensninger, men av hensyn til skadevirkninger for reindriften, skal de øvrige anleggsarbeidene sommerstid i all hovedsak begrenses til august og september.

Kraftstasjonen skal anlegges i fjell og utløpet legges i rør ut på dypt vann i Tosdalsvatnet.

Hekker rødlistede rovfugler i nærheten av anleggsområdet, kan NVE pålegge stans i anleggsarbeidet i hekkeperioden for å unngå forstyrrelser. Tidspunkt vurderes i samråd med fylkesmannen i Nordland og fastsettes gjennom godkjenning av detaljplanene.

Departementet forutsetter at alle arbeider med overføring, inntak, tunnel, kraftstasjon, utløp, veier, massedeponering og kraftledningen utføres så skånsomt som mulig i terrenget slik at de fysiske inngrepene ikke blir større enn nødvendig. Eventuelle terrengskader som følge av transport og anleggsarbeider skal utbedres så raskt som mulig. For øvrig må utbyggingen skje slik at det blir minst mulig tilslamming av vassdraget og av skader på naturen for øvrig.

Til Post 8: Naturforvaltning

Pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Det pålegges vilkår om etterundersøkelser av kraftutbyggingens konsekvenser for elvedeltaet i ved Tosdalselvas utløp i Tosdalsvatnet.

De er stor usikkerhet knyttet til om det er forekomster av ål i vassdraget. Av hensyn til "føre-var" prinsippet pålegger derfor departementet i denne spesielle saken vilkår om undersøkelser av kraftverkets påvirkning på den eventuelle ålforekomsten i vassdraget. Disse undersøkelser skal imidlertid ikke føre til noen forsinkelser i fremdriften av arbeidet med utbyggingen av kraftverket. HK pålegges derfor å foreta undersøkelser begrenset til det som anses nødvendig for å kunne utelukke, eventuelt bekrefte, at det er ål på den berørte strekningen. Denne undersøkelsen må i så fall gjøres kommende feltsesong dersom resultatene skal spilles inn i detaljplanleggingen for kraftverket. Departementet bemerker at resultatet av denne undersøkelsen vil være retningsgivende for behovet og dermed ressursbruken for eventuelle etterundersøkelser og for de avbøtende tiltak som i så fall skal pålegges. I henhold til post 8 er fylkesmannen ansvarlig myndighet når det gjelder eventuelle etterundersøkelser og avbøtende tiltak.

Til Post 9: Automatisk fredete kulturminner

Det vises til fylkeskommunens merknader om kulturminner og at veien legges slik at de påpekte hensyn ivaretas.

Til Post 11: Ferdsel m v

Bruk av veien kan forstyrre både rein og vilt i området. Departementet tilrår av den grunn at veien inn i Tosdalen skal stenges for motorisert ferdsel med unntak av nødvendig trafikk i forbindelse med tilsyn og vedlikehold av kraftverket. Grunneierne og lokalt reinbeitedistrikt skal ha anledning til å benytte seg av veien. Departementet legger til grunn at veien ikke skal nyttes som adkomst til fritidsboliger som eventuelt skulle bli oppført i Tosdalen.

Til Post 16 Etterundersøkelser

Det vises til omtalen foran under pkt. 7 om tålegrensen for innskrenkninger av beiteareal. Under konsultasjonen i departementet viste representantene for Voengel Njarke reinbeitedistrikt til at det er en betydelig utbygging som fortsatt planlegges i distriktet, og en faglig analyse av den samlede belastning for reindriften av alle foretatte og planlagte inngrep i området ble derfor etterspurt.

Departementet vil bemerke at en slik generell og omfattende fagutredning om samlet belastning for reindriften ikke kan pålegges HK som vilkår for utbygging av Tosdalen kraftverk etter vassdragslovgivningen. HK pålegges imidlertid å bekoste en utredning med særlig vekt på de samlede virkninger for reindriften av Tosbotnutbyggingen sett i sammenheng med kraftselskapets allerede foretatte og prosjekterte utbygginger i dette reindriftdistriktet. Undersøkelsene begrenses oppad til en kostnad på kr 300.000,-.

Departementet forutsetter at HK samarbeider med Fjellkraft AS som utbygger av Kjelvika kraftverk i den sammenheng.

Departementet vil understreke at konsesjonsmyndighetene vil legge betydelig vekt på hensynet til samlet belastning for reindriften ved vurderingen av søknader om fremtidige utbygginger til energiformål i dette reinbeitedistriktet.

9. Departementets merknader til manøvreringsreglementet

Til Post 1: Overføringer

Tilsiget til feltet nordvest for Kvannlitinden er omsøkt overført i sin helhet. Overføringen står for nesten 20 prosent av den totale produksjonen. Restfeltet i Keilådalen vil bidra med om lag halvparten av tilsiget til fossen, som fremdeles vil fremstå som tydelig etter en slik overføring. Departementet finner derfor at dette tilsiget kan tillates overført som omsøkt.

Til Post 2: Vannslipping og driftsbegrensninger

Av hensyn til naturmiljøet finner departementet at minstevannføring fra Storfjelltjørna er et viktig og nødvendig avbøtende tiltak for å kunne tillate prosjektet. Departementet viser også til at kommunen ved sin positive innstilling har satt konkret krav om tilstrekkelig vannføring i de vassdragene som blir berørt i prosjektområdet. HK har planlagt å slippe en minstevannføring på 0,26 m³/s fra 1. juni til 30. september og 0,04 m³/s i resten av året, dvs med utgangspunkt i 5-persentil sommer- og vintervannføring. Når det viser seg at tilsiget er høyere enn først antatt, har HK likevel ikke foreslått økt minstevannføring. HK er av den oppfatning at vannmengden sommerstid sikrer et tilstrekkelig fosseinntrykk, samtidig som minstevannføringen vil sikre overlevelsen av fisk. Departementet har kommet til at det skal pålegges slipp av oppdatert 5-persentiler for sommer med 0,32 m³/s sommer og 0,05 m³/s resten av året. Dette tilsvarer en redusert kraftproduksjon på i overkant av 3 GWh/år. Dersom tilsiget er mindre enn minstevannføringskravet, skal hele tilsiget slippes forbi.

Når det gjelder HKs ønske om å benytte øverste halvmeteren i inntaksdammen, dvs kunne magasinere vann i Storfjelltjørna i perioder hvor tilsiget er lavere enn minste slukeevne, bemerkes at bruken av denne øverste halvmeteren vil føre til en sterkere utnyttelse av vassdraget. Av hensyn til ulemper for miljø og reindriften som omtalt ovenfor, frarår departementet en slik regulering.

Det skal etableres måleanordning for registrering av minstevannføring. Den tekniske løsningen for dokumentasjon av slipp av minstevannføringen ivaretas gjennom godkjenning av detaljplanen. Data skal fremlegges NVE på forespørsel og oppbevares så lenge anlegget er i drift.

Der vannslipp skal finne sted, skal det settes opp skilt med opplysninger om vannslippbestemmelser som er lett synlig for allmennheten. NVE skal godkjenne merking og skiltenes utforming og plassering.

Departementet presiserer at start-/stoppkjøring av kraftverket ikke skal forekomme. Driften av kraftverket må være slik at kjøringen blir mest mulig jevn, og med myke overganger.

Olje- og energidepartementet

Tilråd:

1. I medhold av lov 24. november 2000 nr. 82 om vassdrag og grunnvann § 8 jf. § 25 gis HelgelandsKraft AS tillatelse til bygging av Tosdalen kraftverk.

2. Tillatelsen gis på de vilkår som følger vedlagt Olje- og energidepartementets foredrag av.....

1. Det fastsettes manøvreringsreglement i samsvar med forslag vedlagt Olje- og energidepartementets foredrag av.....

Vedlegg:

**Vilkår etter vannressursloven § 8 for tillatelse til bygging av
Tosdalen kraftverk i Brønnøy kommune**

1

(Konsesjonstid og revisjon)

Konsesjonen gis på ubegrenset tid.

Vilkårene for konsesjonen kan tas opp til alminnelig revisjon etter 30 år. Hvis vilkårene blir revidert, har konsesjonæren adgang til å frasi seg konsesjon innen 3 måneder etter at han har fått underretning om de reviderte vilkår, jf. vassdrags-reguleringsloven § 10 nr 3 første ledd.

2

(Konsesjonsavgifter)

Konsesjonæren skal betale en årlig avgift til staten på kr 8,- pr. nat.hk. og en årlig avgift til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer på kr 24,- pr. nat.hk, beregnet etter den gjennomsnittlige kraftmengde som det konsederte vannfall etter den foretatte utbygging kan frembringe med den påregnelige vannføring år om annet. Fastsettelsen av avgiftene tas opp til ny vurdering etter tidsintervaller som loven til enhver tid bestemmer.

Plikten til å betale avgiftene inntreter etter hvert som den innvunne vannkraft tas i bruk. Avgiften er tvangsgrunnlag for utlegg, jf. tvangsfullbyrdelsesloven kap. 7.

Etter forfall svares rente som fastsatt i medhold av lov av 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m. § 3 første ledd.

Konsesjonsavgiftsmidler avsettes særskilt for hver kommune til et fond, som etter nærmere bestemmelse av kommunestyret fortrinnsvis anvendes til fremme av næringslivet i kommunen. Vedtektene for fondet skal være undergitt godkjennelse av fylkesmannen.

3

(Kontroll med betaling av avgift m.v.)

Nærmere bestemmelse om betaling av avgifter etter post 2 (Konsesjonsavgifter) og kontroll med vannforbruket skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av Olje- og energidepartementet.

4

(Byggefrister m.v.)

Arbeidet må påbegynnes innen 5 år fra konsesjonens dato og fullføres innen ytterligere 5 år jf. vannressursloven § 19 tredje ledd og vassdragsreguleringsloven § 12 nr 1. Fristene kan forlenges av Kongen. I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av særlige forhold (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

5

(Erstatning til etterlatte)

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av Olje- og energidepartementet pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

6

(Konsesjonærs ansvar ved anlegg/drift m.v.)

Konsesjonæren plikter å påse at han selv, hans kontraktører og andre som har med anleggsarbeidet og kraftverksdriften å gjøre, unngår ødeleggelse av naturforekomster,

landskapsområder, kulturminner m.v., når dette er ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart. Dersom slike ødeleggelser ikke kan unngås, skal rette myndigheter underrettes i god tid på forhånd.

7

(Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.)

Godkjenning av planer og tilsyn med utførelse og senere vedlikehold og drift av anlegg og tiltak som omfattes av denne post er tillagt NVE. Utgiftene forbundet med dette dekkes av konsesjonæren.

Konsesjonæren plikter å legge fram for NVE detaljerte planer med nødvendige opplysninger, beregninger og kostnadsoverslag for reguleringsanleggene. Arbeidet kan ikke settes igang før planene er godkjent. Anleggene skal utføres solid, minst mulig skjemmende og skal til enhver tid holdes i full driftsmessig stand.

Konsesjonæren plikter å planlegge, utføre og vedlikeholde hoved- og hjelpeanlegg slik at det økologiske og landskapsarkitektoniske resultat blir best mulig.

Kommunen skal ha anledning til å uttale seg om planene for anleggsveger, massetak og plassering av overskuddsmasser.

Konsesjonæren plikter å skaffe seg varig råderett over tipper og andre områder som trengs for å gjennomføre pålegg som blir gitt i forbindelse med denne post.

Konsesjonæren plikter å foreta en forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest 2 år etter at vedkommende anlegg eller del av anlegg er satt i drift.

Hjelpeanlegg kan pålegges planlagt slik at de senere blir til varig nytte for allmennheten dersom det kan skje uten uforholdsmessig utgift eller ulempe for anlegget.

Ansvar for hjelpeanlegg kan ikke overdras til andre uten NVEs samtykke.

NVE kan gi pålegg om nærmere gjennomføring av plikter i henhold til denne posten.

8

(Naturforvaltning)

I

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av vedkommende myndighet

- a. å sørge for at forholdene i berørte vassdrag er slik at de stedege fiskestammene i størst mulig grad opprettholder naturlig reproduksjon og produksjon og at de naturlige livsbetingelsene for fisk og øvrige naturlig forekommende plante- og dyrepopulasjoner forringes minst mulig,
- b. å kompensere for skader på den naturlige rekruttering av fiskestammene ved tiltak,
- c. å sørge for at fiskens vandringsmuligheter i vassdraget opprettholdes og at overføringer utformes slik at tap av fisk reduseres,
- d. å sørge for at fiskemulighetene i størst mulig grad opprettholdes.

Konsesjonæren pålegges å foreta undersøkelser av den eventuelle ålforekomsten i vassdraget. Resultatet av denne undersøkelsen vil være retningsgivende for behovet for eventuelle etterundersøkelser og for de avbøtende tiltak som i så fall skal pålegges.

Bekreftes det at det er ål på den berørte strekningen skal det i detaljplanleggingen fastsettes nødvendige avbøtende tiltak.

II

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av vedkommende myndighet å sørge for at forholdene for plante- og dyrelivet i området som direkte eller indirekte berøres av utbyggingen forringes minst mulig og om nødvendig utføre kompenserende tiltak.

III

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av vedkommende myndighet å sørge for at friluftslivets bruks- og opplevelsesverdier i området som berøres direkte eller indirekte av anleggsarbeid og ev. regulering tas vare på i størst mulig grad. Om nødvendig må det utføres kompenserende tiltak og tilretteleggingstiltak.

IV

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av vedkommende myndighet å bekoste naturvitenskapelige undersøkelser, herunder pålegge etterundersøkelser om konsekvensene av kraftverket for elvedeltaet i Tosdalen, samt friluftslivsundersøkelser i

de områdene som berøres av reguleringen. Dette kan være arkiveringsundersøkelser. Konesjonæren kan også tilpliktes å delta i fellesfinansiering av større undersøkelser som omfatter områdene som direkte eller indirekte berøres av reguleringen.

V

Konesjonæren kan bli pålagt å dekke utgiftene til ekstra oppsyn, herunder jakt- og fiskeoppsyn i anleggstiden.

VI

Alle utgifter forbundet med kontroll og tilsyn med overholdelsen av ovenstående vilkår eller pålegg gitt med hjemmel i disse vilkår, dekkes av konesjonæren.

9

(Automatisk fredete kulturminner)

Konesjonæren plikter i god tid før anleggsstart å undersøke om tiltaket berører automatisk fredede kulturminner etter lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner § 9. Viser det seg at tiltaket kan være egnet til å skade, ødelegge, flytte, forandre, skjule eller på annen måte utilbørlig skjemme automatisk fredede kulturminner, plikter konesjonæren å søke om dispensasjon fra den automatiske fredningen etter kulturminneloven § 8 første ledd, jf. §§ 3 og 4.

Viser det seg i anleggs- eller driftsfasen at tiltaket kan være egnet til å skade, ødelegge, flytte, forandre, skjule eller på annen måte utilbørlig skjemme automatisk fredete kulturminner som hittil ikke har vært kjent, skal melding om dette sendes kulturminneforvaltningen (fylkeskommunen og eventuelt Sametinget) med det samme og arbeidet stanses i den utstrekning tiltaket kan berøre kulturminnet, jf. lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner § 8 andre ledd, jf. §§ 3 og 4.

10

(Forurensning m.v.)

Konesjonæren plikter etter Fylkesmannens nærmere bestemmelse:

- å utføre eller bekoste tiltak som i forbindelse med reguleringen er påkrevet av hensyn til forurensningsforholdene i vassdraget.
- å bekoste helt eller delvis oppfølgingsundersøkelser i berørte vassdragsavsnitt.

11

(Ferdsl m.v.)

Konesjonæren plikter å erstatte utgifter til vedlikehold og istandsettelse av offentlige vegger, bruer og kaier, hvis disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede, samt erstatningens størrelse ved skjønn på konesjonærens bekostning. Veger, bruer og kaier som konesjonæren bygger, skal kunne benyttes av allmennheten, med mindre Olje- og energidepartementet treffer annen bestemmelse.

Konesjonæren plikter i nødvendig utstrekning å legge om turiststier og klopper som er i jevnlig bruk og som vil bli neddemmet eller på annen måte ødelagt/utilgjengelige.

12

(Terskler m.v.)

I de deler av vassdragene hvor inngrepene medfører vesentlige endringer i vannføring eller vannstand, kan Olje- og energidepartementet pålegge konesjonæren å bygge terskler, foreta biotopjusterende tiltak, elvekorreksjoner, opprensninger m.v. for å redusere skadevirkninger.

Dersom inngrepene forårsaker erosjonsskader, fare for ras eller oversvømmelse, eller øker sannsynligheten for at slike skader vil inntreffe, kan Olje- og energidepartementet pålegge konesjonæren å bekoste sikringsarbeider eller delta med en del av utgiftene forbundet med dette.

Arbeidene skal påbegynnes straks detaljene er fastlagt og må gjennomføres så snart som mulig.

Terskelpålegget vil bygge på en samlet plan som ivaretar både private og allmenne interesser i vassdraget. Utarbeidelse av pålegget samt tilsyn med utførelse og senere vedlikehold er tillagt NVE. Utgiftene forbundet med tilsynet dekkes av konesjonæren.

(Manøvreringsreglement m.v.)

Vannslippingen skal foregå overensstemmende med et manøvreringsreglement som Kongen på forhånd fastsetter.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for allmenne interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendige.

Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før reglementet er fastsatt.

14

(Hydrologiske observasjoner, kart m.v.)

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av Olje- og energidepartementet utføre de hydrologiske observasjoner som er nødvendige for å ivareta det offentliges interesser og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige.

De tillatte reguleringsgrenser markeres ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle kart som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene, skal sendes Statens kartverk med opplysning om hvordan målingene er utført.

Opplysningsskilt settes opp ved magasiner og steder med pålagt minstevannføring.

15

(Merking av usikker is)

De partier av isen på vann og inntaksmagasiner som mister bæreevnen på grunn av utbyggingen må merkes eller sikres etter nærmere anvisning av NVE.

16

(Etterundersøkelser)

Konsesjonæren kan pålegges å utføre og bekoste etterundersøkelser av regulerings virkninger for berørte interesser. Undersøkelsesrapportene med tilhørende materiale skal stilles til rådighet for det offentlige. Olje- og energidepartementet kan treffe nærmere bestemmelser om hvilke undersøkelser som skal foretas og hvem som skal utføre dem. Konsesjonæren pålegges også å bekoste en utredning av de samlede virkninger for reindriften av hele Tosbotnutbyggingen sett i sammenheng med kraftselskapets allerede foretatte og prosjekterte utbygginger i distriktet. Utredningen begrenses oppad til en kostnad på kr 300.000,-.

17

(Militære foranstaltninger)

Ved reguleringsanleggene skal det tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle uten at konsesjonæren har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anleggene eller deres benyttelse. Konsesjonæren må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anleggene som skjer i krigsøyemed.

18

(Luftovermetning)

Konsesjonæren plikter i samråd med NVE å utforme anlegget slik at mulighetene for luftovermetning i magasiner, åpne vannveger og i avløp til elv, vann eller sjø blir minst mulig. Skulle det likevel vise seg ved anleggets senere drift at luftovermetning forekommer i skadelig omfang, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av Olje- og energidepartementet bli pålagt å bekoste tiltak for å forhindre eller redusere problemene, herunder forsøk med hel eller delvis avstengning av anlegget for å lokalisere årsaken.

19

(Kontroll med overholdelsen av vilkårene)

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av Olje- og energidepartementet til kontroll med overholdelsen av de oppstilte vilkår. Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere regler som fastsettes av Olje- og energidepartementet.

For å sikre at vedtak i medhold av vannressursloven blir gjennomført, kan den ansvarlige pålegges tvangsmulkt til staten, jf. vannressursloven § 60. Pålegg om mulkt er

tvangsgrunnlag for utlegg. Når et rettstridig forhold er konstatert kan det gis pålegg om retting og om nødvendig pålegges stans i pågående virksomhet, jf. vannressursloven § 59.

Overskrides konsesjon eller konsesjonsvilkårene eller pålegg fastsatt med hjemmel i vannressursloven kan det ilegges overtredelsesgebyr, eller straff med bøter eller fengsel inntil tre måneder, jf. vannressursloven §§ 60a og 63 første ledd bokstav c.

Manøvreringsreglement for utbygging av Tosdalen kraftverk i Brønnøy kommune, Nordland fylke

1.

Tilsiget til feltet nordvest for Kvannlitinden tillates overført i sin helhet.

2.

Ved manøvreringen skal det tas for øye at vassdragets naturlige flomvannføring nedenfor magasinene og overføringsstedene så vidt mulig ikke økes.

Det skal slippes en minstevannføring fra Storfjelltjørna på 320 l/s i perioden 1. juni til og med 30. september og 50 l/s i perioden 1. oktober til og med 31. mai. Dersom tilsiget er mindre enn kravet til minstevannføring skal hele tilsiget slippes forbi. Kraftverket skal i slike tilfeller ikke være i drift.

Kraftverket skal til enhver tid kjøres etter tilsiget, alle endringer skal skje gradvis, og typisk start-/stoppkjøring skal ikke forekomme. Storfjelltjørna skal ikke benyttes for å oppnå økt driftstid.

Det skal etableres måleanordning for registrering av minstevannføring. Dataene skal forelegges NVE ved forespørsel.

3.

Det skal påses at flomløp og tappeløp ikke hindres av is eller lignende og at reguleringsanleggene til enhver tid er i god stand. Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander. Dersom det forlanges, skal også nedbørmengder, temperaturer, snødybde m.v. observeres og noteres. NVE kan forlange å få tilsendt utskrift av protokollen som regulanten plikter å oppbevare for hele reguleringsperioden.

4.

Viser det seg at slippingen etter dette reglementet medfører skadelige virkninger av omfang for allmenne interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendige.

Forandringer i reglementet kan bare foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.

Mulig tvist om forståelsen av dette reglementet avgjøres av Olje- og energidepartementet.